

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

2018 - 2030

«Attraktiv hovedstad i nord»

INNHOOLD

Formål med planen	3
Visjon Bodø 2030	4

TRE HOVEDMÅL..... 6

Bodø - mennesket i sentrum.....	6
Bodø - smart og grønn.....	7
Bodø - motor i Nord	8

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER 10

1. Samskaping.....	11
2. Livsfaser	13
3. Folkehelse og byutvikling	17
4. Bærekraftig byutvikling	21
5. Kulturbyen Bodø	24
6. Kompetanse og innovasjon.....	27
7. Vekstkraft og regional utvikling.....	30
8. Sikkerhet og beredskap.....	33

Formål med planen

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 skal være bodøsamfunnets felles, overordnede og helhetlige plan.

Kommuneplanen inneholder langsiktige mål og innsatsområder for kommunesamfunnet, og for kommunen som organisasjon. Gjennom å samles om en felles forståelse av hva samfunnet vårt er, og hva det skal være fremover, kan vi jobbe målrettet mot dette i ulike sammenhenger. Planen fokuserer på hva «vi» skal utrette i fellesskap. Den er ikke målet i seg selv, men det er gjennom denne kan vi skape en retning.

Ikke alle viktige satsingsområder og lovpålagte oppgaver løftes særskilt fram her, men disse ivaretas i kommunedelplaner og temaplaner.

Dette er også en del av forutsetningen for kommunens virksomhet.

Visjon – Bodø 2030

«Attraktiv hovedstad i nord»

Bodø har utviklet seg og vokst mye de siste årene, og i 2016 ble Bodø kåret til Norges mest attraktive by. Bodø har mange identiteter og merkelapper som beskriver hvem vi er. Byen og kommunen er i stadig utvikling, og endringer i rammebetingelser og omgivelser har betydning for i hvilken retning vi beveger oss.

Internasjonale, nasjonale og regionale forhold skifter raskere enn noen gang tidligere, og er en betydelig utfordring og mulighet for oss som samfunn. Vi må være våken og fremtidsrettet, se i glasskula og forstå hva som skjer.

Flyttingen av kampflybasen åpner opp for fantastiske muligheter vi ikke tidligere hadde sett for oss. Det jobbes nå intensivt med planlegging og realisering av Ny by – Ny flyplass. Prosjektet har satt Bodø på kartet nasjonalt og internasjonalt.

Smart Bodø er en viktig del av jobben framover. Smart-tenkingen handler om å sette mennesket i sentrum. Målet til en smart by og kommune er å forbedre livskvaliteten til innbyggerne gjennom teknologi. Men det dreier seg også om endring gjennom involvering. I disse prosessene må bærekraft-perspektivet ligge til grunn, og Bodø skal ta en rolle i gjennomføringen av det grønne skiftet.

Framtidens Bodø skal skapes i samarbeid mellom kommune, innbyggere, næringsliv, institusjoner og frivillige. Innbyggerne skal involveres slik at behov og ønsker synliggjøres. På denne måten vil vi sørge for å utløse kreativitet, engasjement og fellesskapsfølelse. Dette vil bidra til oppslutning om, og legitimitet til, de løsningene som velges.

Det er mange faktorer som skal bidra til at bodøsamfunnet fortsetter å være attraktivt å flytte til, bo i og leve i. Gjennom et bredt spekter av aktiviteter og kulturtilbud skal byen møte fremtidens krav. Nærheten til den mangfoldige naturen i Bodø legger til rette for et aktivt allsidig liv for alle. Innbyggere i alle aldre og livssituasjoner skal finne mening og livsinnhold i Bodø. Bodø er i økende grad multikulturell og internasjonal, og vi må sikre at vi er et inkluderende samfunn hvor alle er med.

I Bodø vil vi, som mange andre steder, oppleve at befolkningen blir eldre. Denne utviklingen vil fortsette i årene som kommer, og er noe vi må begynne å forberede oss på. Tilrettelegging og utvikling av et aldersvennlig samfunn, vil bidra til at en aldrende befolkning også kan delta aktivt.

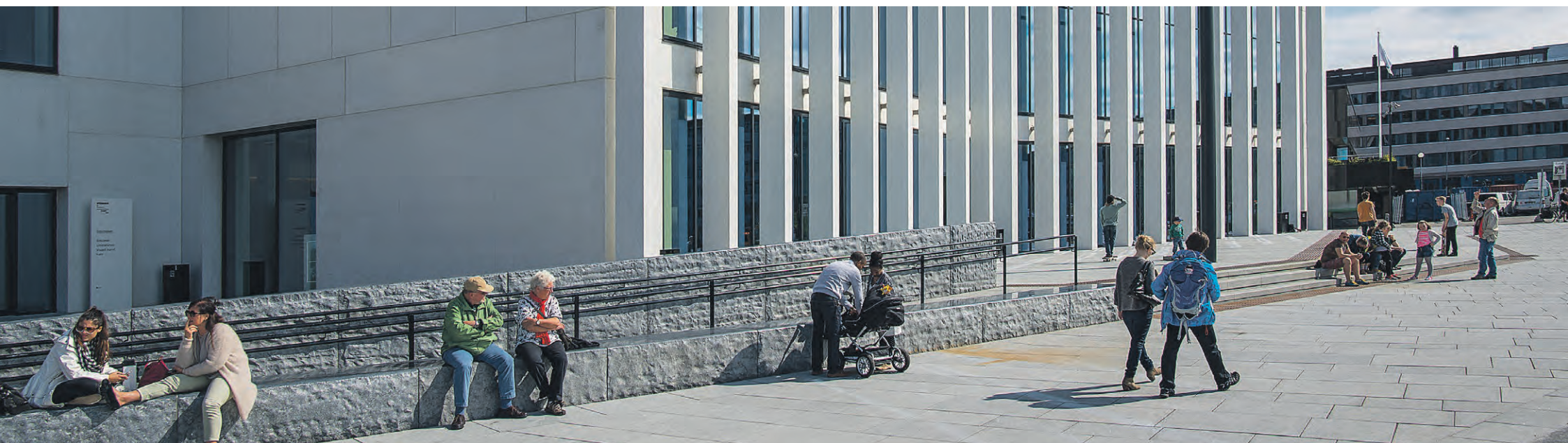
«Attraktiv hovedstad i nord»

Et mangfold av kultur, idrett og aktiviteter skal fortsatt kjennetegne bodøsamfunnet. Det nye kulturkvartalet er flaggskipet i kultursatsingen, og skal suppleres med nye ideer. Bodøs satsing for å bli Europeisk kulturhovedstad vil være et løft som også vil vises internasjonalt.

Bodø skal ikke være en kommune som kun har fokus på sentrum. Vi har attraktive og levedyktige bygder og øysamfunn, hvor det er

mulig å bo og utvikle seg. Det må legges til rette for samferdsel og infrastruktur, for å åpne for nye aktiviteter og bosetting i hele kommunen.

Bodøsamfunnet skal være en kraft som bidrar til vekst, utvikling og skal sette dagsorden i Salten, Nordland og hele landsdelen. Bodø må også være beredt til i enda større grad å ta en rolle på den internasjonale arenaen.

TRE HOVEDMÅL

Bodø – mennesket i sentrum

Folk skaper byen. Trivsel, trygghet og inkludering skal ligge til grunn.

Menneskelige behov skal stå i fokus ved utvikling av infrastruktur, tjenester og alt vi gjør sammen. Vi skal jobbe for likeverd og like muligheter for alle. Folk skal ha mulighet til å realisere seg selv gjennom trivsel og utfoldelse, det å ha en jobb og et godt sted å bo. Vi ønsker oss en aktiv og sunn befolkning. Inaktivitet er en av hovedutfordringene i dagens samfunn. God helse er ingen selvfølge, men noe det må legges til rette for og arbeides med. Vi vil jobbe målbevisst med innsats for folkehelse, og denne innsatsen skal gjelde alle sektorer og aldersgrupper.

Alle har rett til å leve i trygge omgivelser. Transport av mennesker og gods er viktig for samfunnet, men må utvikles slik at ulemper for mennesker begrenses. Derfor vil samarbeid om forebygging av trafikkulykker prioriteres.

Ulike livsfaser har ulike behov, og særlig i starten av livet og i de siste leveårene har vi behov for tjenester fra det offentlige. Barn og unge må sikres gode og trygge oppvekstvilkår. Kvalitet i tjenester fra barnehage og skole skal gi en viktig basis for å ta vare på behovene til

de yngste. Vi må sikre at det gis et helhetlig tilbud for barn og unge. Vi må også legge til rette for et godt forebyggende arbeid overfor barn og familier med en utfordrende livssituasjon.

Levealderen øker og befolkningen blir eldre. Eldre er en ressurs. Det er viktig å legge til rette for deltakelse og inkludering, slik at eldre kan fortsette å bidra i samfunnet også etter at de er ute av arbeidslivet. Mange av de eldste eldre vil ha behov for ulike tjenester, og kommunen må ha et bredt spekter med tjenester for å imøtekomme den enkeltes behov.

Bodø er en internasjonal by og samfunn hvor det bor flere tusen mennesker fra mer enn hundre land. Dette bidrar i stor grad til vår felles verdiskaping, men gir også både muligheter og utfordringer i forhold til integrering. Det er viktig at vi jobber systematisk med sikte på at alle føler seg inkludert, og ikke føler seg utenfor fellesskapet. Bodø trenger og ønsker flere innbyggere, og vi skal legge til rette for at de kan etablere seg her.

TRE HOVEDMÅL

Bodø – smart og grønn

Utvikling av en kompakt by og lokalsamfunn der nye løsninger skaper attraktive bo- og levekår, innenfor rammen av klima og miljøhensyn.

Byen Bodø er i vekst. Sentrumskjernen er i stor omforming med nye boliger, rådhus, parker og nye løsninger for infrastruktur. Utvikling og planlegging av Ny by – ny flyplass er det største utviklingsprosjektet Bodø kommune noen gang har stått overfor. Bodø skal legge til rette for bærekraftig utvikling av kommune og samfunn, hvor det skal velges energi og klimavennlige løsninger.

Ny by – ny flyplass åpner opp for store nye muligheter for bodøsamfunnet. Flyttingen av flyplassen gir Bodø og hele regionen en ny, moderne og smart lufthavn, og frigjør samtidig store arealer for innovativ og bærekraftig byutvikling. Vi starter byggingen av en helt ny bydel med blanke ark, med fokus på forskning, utvikling, innovasjon og næringsutvikling. Vi har blant annet en ambisjon om nullutslippsnabolag og nye fornybare energikilder. Utvikling av intelligente transportsystemer skal gi en grønn og kostnadseffektiv transport av mennesker og gods.

Satsingen på Smart Bodø gjelder ikke bare den nye bydelen, men hele kommunen. Energiomlegging og energieffektivisering skal iverksettes også i andre bydeler, slik at disse også blir med i utviklingen.

Smarttenkningen handler om å være framtidsrettet og sette innbyggernes behov og medvirkning i fokus. Ved å sette innbyggernes behov først, vil Smart Bodø bli en viktig bidragsyter i å utvikle byen til å bli et enda bedre sted å leve, bo og arbeide i. Bodø skal skapes av menneskene som bor her.

Det grønne skiftet vil ha betydning for oss på alle områder. Hvordan vi bor, hva vi spiser, hvordan vi reiser og hvordan vi jobber. Vi må finne langsiktige og bærekraftige løsninger på mange områder.

Bodø har over tid hatt en målsetting om å bygge en kompakt by og et sterkt sentrum. Denne målsettingen videreføres og forsterkes i kommende planperiode.

TRE HOVEDMÅL

Bodø – Motor i nord

Bodø skal være i førerretet for relasjonsbygging, og nærings- og samfunnsutvikling i nordområdene.

Nordland er én av landets 11 nye regioner, med Bodø som regionsenter. Dette vil medføre nye oppgaver og muligheter. For Bodø og de institusjonene som finnes her, betyr det at vi må være klare til å ta denne rollen. Bodøsamfunnet skal være en sterk drivkraft for å generere nye arbeidsplasser, kompetanseutvikling og næringsvekst. Et solid og godt utvikla offentlig tjenestetilbud og en framtidretta offentlig infrastruktur vil være avgjørende for å lykkes med dette.

Bodø er vertskommune og administrasjonsknutepunkt for en rekke store bedrifter og kompetanseinstitusjoner. Nord Universitet, Nordlandssykehuset, Nordland fylkeskommune, Nordland politidistrikt, Forsvarets operative hovedkvarter og luftfartsmyndighetene ligger alle i Bodø. Dette gir muligheter for utvikling som vi i enda sterkere grad må benytte oss av.

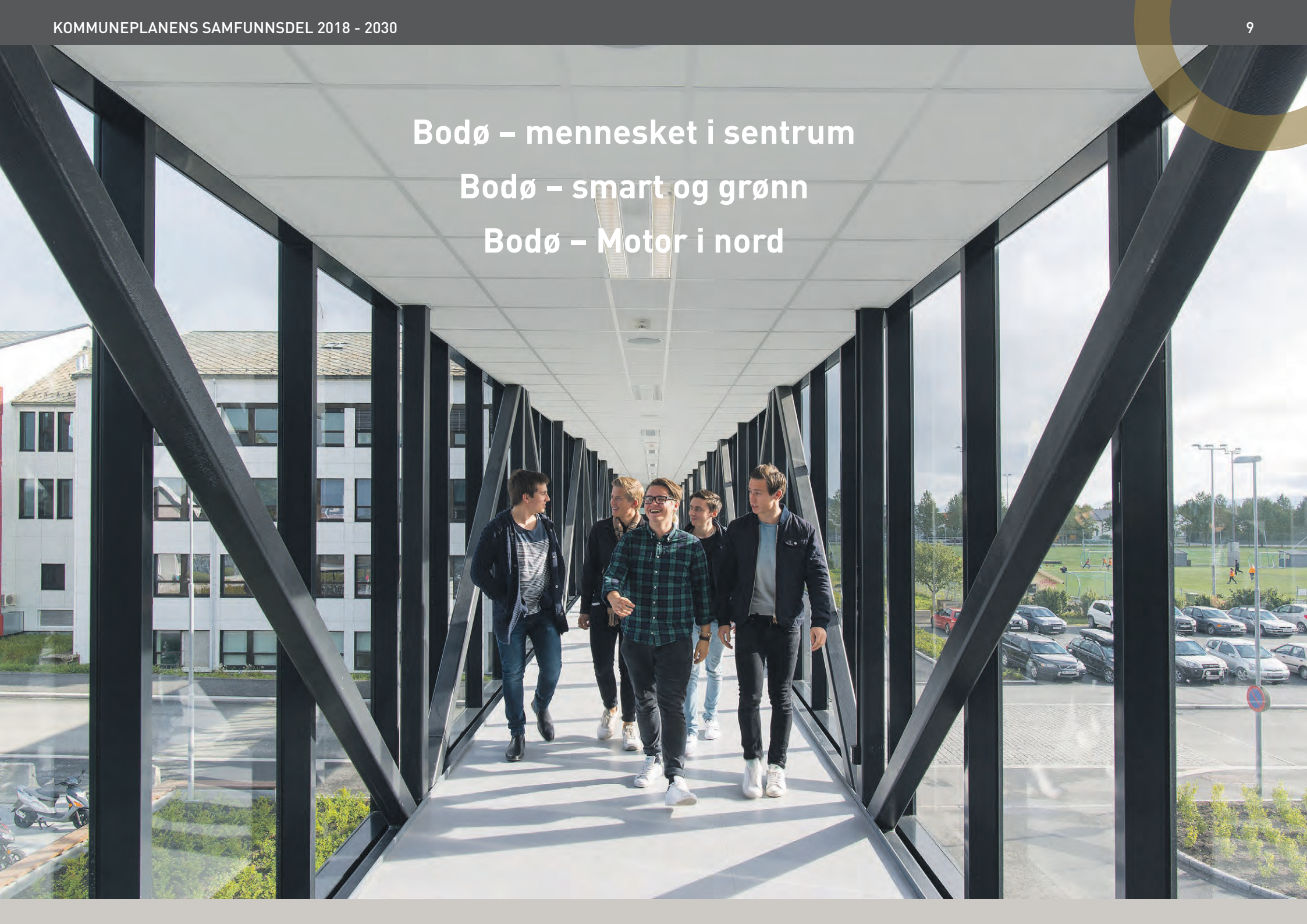
Bodø og Salten har flere næringer med høy kompetanse og naturgitte forutsetninger. Den blå næringen er et område hvor vi i Salten har mye å bygge videre på. Nord Universitet er et av landets viktigste kompetansemiljøer innen havbruk, og i kommunene i regionen finnes tunge næringsaktører. Bodøs nabokommuner ønsker at vi tar en sterkere rolle i forhold til å koordinere kreftene i regionen på dette området.

Vi er i gang med å bygge opp infrastruktur rundt luftfart, og sikkerhet og beredskap. Bodø har naturlig gode forutsetninger for ytterligere posisjoner på disse to områdene.

Bodø – mennesket i sentrum

Bodø – smart og grønn

Bodø – Motor i nord

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

1. Samskaping
2. Livsfaser
3. Folkehelse og mangfold
4. Bærekraftig byutvikling
5. Kulturbyen Bodø
6. Kompetanse og innovasjon
7. Vekstkraft og regional utvikling
8. Sikkerhet og beredskap

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

1. Samskaping

I Bodø skal vi legge til rette for nye kreative løsninger, økt trivsel, reell involvering og mening for innbyggerne.

Bodøsamfunnet står ovenfor store utviklingsoppgaver og utfordringer i årene som kommer. En sterkere satsing på offentlige tjenestetilbud, vil være avgjørende for å løse denne utfordringa. Veivalgene vi nå tar, vil ha stor betydning for den enkelte innbygger, og for samfunnet vi lever i.

Vi skal bygge en ny flyplass og ny bydel. Hvordan kan Bodø bli en foregangskommune i det grønne skiftet? Hvilke løsninger skal vi velge for disse områdene? Hvordan skal folk bo, og hvor skal næringsarealene ligge? Hvordan skal vi organisere samferdsel og kommunikasjon mellom bydelene? Hvordan legger vi best mulig til rette for at stadig flere eldre får en verdig alderdom?

For å ha best mulig kunnskap, og være best mulig rustet til å ta treffsikre valg, er innbyggerinvolvering viktig. Det handler både om å bli hørt og kunne si sin mening, men også om aktiv deltakelse og reell involvering – samskaping. Med samskaping mener vi at ulike aktører blir gitt muligheten til, og blir satt i stand til å kunne delta på lik linje med alle andre.

Kommuner som samskaper med sine innbyggere, står bedre rustet til å håndtere komplekse samfunnsutfordringer. Det å utløse de gode ideene og skaffe seg lokalkunnskap om ulike forhold, er i stor grad en forutsetning for å lykkes. De løsningene man velger må også ha legitimitet, og aktiv medvirkning er en forutsetning for dette. Andre aktører må også være med og ta et ansvar for utviklingen.

I Bodø pågår det et arbeid med å innføre Smart by-konseptet. I denne forbindelse skal vi ta i bruk nye smarte teknologiske løsninger. Men viktigst i Smart Bodø-satsingen er følgende tre satsingsområder:

- Medvirkning – Å skape gode arenaer for medvirkning er et viktig og grunnleggende premiss for et velfungerende demokrati (utdrag).
- Det grønne skiftet – For at framtidens generasjoner skal få samme tilgang til ressurser som dagens generasjoner, må ressursutnyttelsen være bærekraftig (utdrag).
- Innbyggerne først – Ved å sette innbyggernes behov først, vil Smart Bodø bli en viktig bidragsyter for å utvikle byen til å bli et bedre sted å leve, bo og arbeide i (utdrag).

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

Fra sentrale myndigheter har det kommet signaler om at økt samarbeid med frivillig sektor er en del av løsningen på dagens velferdsutfordringer. Vi går mot en framtid med en betydelig eldre befolkning, og antall arbeidstakere per trygdet går nedover.

Derfor er det viktig å skape samarbeidsplattformer og inspirere til engasjement som kan resultere i nye tjenester, innovasjon og bedre velferd. Samarbeid mellom kommune, frivillige organisasjoner, innbyggere, næringsliv og forskning er viktig i dette arbeidet. Vi lever i en tid hvor selvrealisering står i fokus, og hvor den enkelte har høye krav til en både spennende og utviklende jobb og fritid. Mange både kan og ønsker å bidra, bare det blir lagt godt nok til rette for det.

Forskning viser at lokal tilknytning og positive tilbakemeldinger er viktige motivasjonsfaktorer for deltakelse i frivillig arbeid. Også det å organisere, koordinere og tilby fysiske rammer og et visst økonomisk handlingsrom, er nødvendig for å stimulere til økt frivillig innsats. Dette vil gi et godt grunnlag for samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor.

Bodø har en organisering med kommunedelsutvalg i 4 områder av kommunen, og mange steder har aktive velforeninger. Ved involvering av disse sammen med frivillige organisasjoner, ligger mye til rette for god samskaping.

1. Delmål - Samskaping

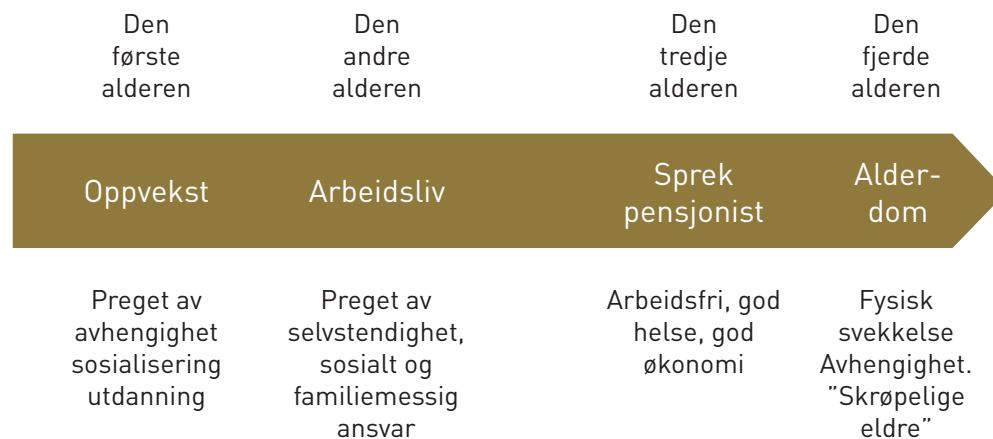
- 1.1 Bodø kommune skal i alle sektorer legge til rette for økt grad av involvering og samskaping, og at brukere av tjenester og innbyggere generelt skal føle seg mer inkludert.
- 1.2 Nye metoder for borgerinvolvering og brukermedvirkning skal utvikles og tas i bruk.
- 1.3 Vi skal ha et levende og mangfoldig frivilligsamarbeid.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

2. Livsfaser

I barne- og ungdomsårene er foresatte, barnehage og skole sentrale, mens i voksenlivet er trygghet for barna, bolig og arbeid viktig. Alderdommen preges av livet som er levd, de sosiale relasjoner som er bygget, livets opp- og nedturer og helsesituasjon.

Mennesker i alle livsfaser, og med ulike forutsetninger, skal ha tilgang på ren natur og et sunt og trygt nærmiljø som fremmer trivsel, mestring og tilhørighet. Grunnet for gode levevaner legges i barndommen. Et godt bomiljø, venner og familie, et mangfold av fritidsaktiviteter, møteplasser og deltakelse, er alle forhold som påvirker livsglede og helse.

Barn, unge og oppvekst

Bodø kommune har som mål å opprettholde sin posisjon som nasjonal foregangskommune på gode oppvekstvilkår for barn og unge. Alle skal ha like muligheter til vekst og utvikling.

Bodø kommune legger stor vekt på de universelle arenaene hvor alle barn og unge er. I tillegg rettes det tiltak mot barn og unge i risiko, mot barn og unge med særlige behov, og mot barn og unge med særskilt gode evner.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

Oppvekst skjer i en tidsdimensjon, hvor foreldre, barnehage og skole er viktige aktører over tid. Foreldre som opplever mestring i foreldrerollen, gir trygge barn. Barnehagen har som formål at barn skal få en god og omsorgsfull start. Barna skal oppleve skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barnehagen anerkjenner barndommens egenverdi, og skal bidra til trivsel og glede i lek og læring.

Skolen bygger på likeverdig og tilpasset opplæring for alle. Elevene og lærlingene skal møtes med omsorg, tillit, respekt og krav, og gis utfordringer som fremmer danning og lærelyst. Skolen skal ha høy kvalitet, og den enkelte og samfunnet skal gis nødvendige forutsetninger for fremtidig velferd, verdiskaping og bærekraftig utvikling. Alle elever skal oppnå grunnleggende ferdigheter, og oppleve mestring og utfordring i skolen. Samtidig er frafallet fra videregående skole, og omfanget av psykiske helseplager blant unge urovekkende høyt.

Tidlig innsats er et bærende prinsipp i tilnærmingen og oppbyggingen av tjenestetilbudene. Med tidlig innsats menes at man setter i gang tiltak så snart det avdekkes et behov uansett alder, men også at de yngste aldersgruppene prioriteres.

Omsorg i Bodø kommune

Det er et mål at den enkelte skal kunne bo og leve lengst mulig i egen bolig, også når behovet for hjelp til å dekke grunnleggende behov oppstår. Bodø skal være en god kommune å leve og bli gammel i, og vi

tar mål av oss om å være en aldersvennlig kommune som oppfordrer til aktiv aldring.

Eldre er i dag generelt sett friskere og mer funksjonsdyktige enn tidligere. Samtidig vil flere eldre gi økt etterspørsel etter helsetjenester. Flere vil ha behov for støtte og hjelp for å leve et meningsfullt liv. Den spreke pensjonisten må i større grad bidra. Kommunen vil legge til rette for økt samarbeid med det frivillige Bodø, for å oppnå målet om en meningsfull hverdag for alle.

Samarbeid for å skape kontakt på tvers av generasjonene er et satsingsområde.

Ressurser i form av økonomi og personell vil være en utfordring framover. For å sikre nok ressurser til omsorg for de sykeste og mest hjelpetrequende, vil den enkelte som etterspør tjenester få tilbud om opptrening og tilrettelegging, for å kunne mestre hverdagen mest mulig selvstendig.

Også bruk av velferdsteknologi vil være en del av framtidens løsninger. Utviklingen går raskt, og Bodø skal fortsette å være i front. Innbyggerne vil bli møtt med en forventning om å ta i bruk teknologi for å kunne være selvstendig i egen eller tilrettelagt bolig lengst mulig.

Omsorgsboliger, bofellesskap og institusjonsplasser vil være tilbud for de som ikke lenger kan bo selvstendig. Alternative boformer og individuelle ønsker vil prege utvikling av tilbudene i fremtiden. Personalet og deres kompetanse er den viktigste ressursen for å sikre kvalitet på kommunale tjenester. Utvikling av heltidskultur er nødvendig for å møte kompetanse- og ressursbehov.

Boliger

Bodø har en målsetting om å ha et variert og godt botilbud til alle som søker bolig. Gjennom en aktiv boligpolitikk skal kommunen være premissgiver og tilrettelegger i boligutviklingen. Ønsket boligutvikling

skal ivaretas gjennom målrettet bruk av reguleringsplaner, utbyggingsavtaler, og i dialog med byggenæringen. Det skal tas hensyn til at Bodø har tilstrekkelig antall boliger, og at det er variasjon i boligtypene. Kommunens boligpolitikk skal bidra til at vanskeligstilte og innbyggere med særlige behov får dekket sine boligbehov.

2 Delmål – Livsfaser

- 2.1 Alle skal oppleve sosial tilhørighet, mestring og trivsel ut fra egne forutsetninger og på ulike arenaer/møteplasser. Vi skal bidra til å hindre utenforskap.
- 2.2 Vi skal arbeide for tidlig innsats, tverrfaglig tilnærming og god samhandling som bærende prinsipp i alle tjenesteområdene.
- 2.3 Bodø skal være en aldersvennlig kommune.
- 2.4 Vi skal ha rett tjeneste til rett tid, av riktig kompetanse.
- 2.5 I Bodø kommune skal vi jobbe for å legge til rette for heltidskultur i tjenestene.
- 2.6 Bodø kommune skal legge til rette for et godt boligtilbud til varierte behov.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

3. Folkehelse og mangfold

Befolkningens helse er en av de viktigste ressursene i lokalsamfunnet. God helse oppnår man gjennom å mestre og tilpasse seg livets uunngåelige vanskeligheter og hverdagens krav.

Vi har selv hovedansvaret for egen helse. Livsstil, og hvordan vi velger å leve, får betydning for hvordan helsen blir senere i livet. Som kommune har vi et særlig ansvar for å legge forholdene til rette slik at byens innbyggere kan ta vare på egen helse. Bodø kommune ønsker å gjøre det lettere for innbyggerne å ta sunne valg i et miljøvennlig samfunn. Det er dette Bodø kommunes folkehelsearbeid handler om: Planlegging og tilrettelegging for gode og meningsfulle liv.

Folkehelsen i Norge er generelt god, og i følge Folkehelseinstituttets folkehelseprofil kommer Bodø totalt sett godt ut. Samtidig ser man at den gode helsen er ujevnt fordelt i Norge og i Bodø. Barns levekår og oppvekstmiljø påvirker utdanningsløp og yrkesmuligheter senere i livet, og får konsekvenser for helse i voksen alder. Sosial ulikhet i helse er vår største folkehelseutfordring. En tydelig og tiltaksrettet folkehelsepolitikk må derfor på plass.

Grunnlaget for god helse og livskvalitet utvikles i stor grad der vi lever og bor. I hjemmet, barnehager, skoler, på arbeidsplassen og på de mange fritidsarenaene. Helsefremmende og attraktive bo- og nærmiljø har stor betydning for vår livskvalitet. Levende nabolag med møteplasser for egenaktivitet og sosiale fellesskap i et rent miljø, er sterke bidragsyttere til trivsel, tilhørighet og god helse.

Figur 1 - Illustrasjon av ulike påvirkningsfaktorer for helse.

Påvirkningsfaktorene for helsa vår er mangfoldige og overlappende, positive og negative. Og de er som figur 1 viser, i stor grad knyttet til samfunnsforhold, levekår og miljø.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

Folkehelseperspektivet er nært knyttet opp til Smart by-konseptet som kommunen arbeider med å innføre. Gjennom målsettingen «Mennesket i sentrum» vektlegges menneskelige behov, trivsel, trygghet og inkludering. Medvirkning og samskaping, det å skape samarbeidsplattformer, blir helt avgjørende i dette arbeidet. For å skape langvarig engasjement og samskaping, legger Bodø kommune til rette for gode handlingsrom gjennom meningsfull medvirkning. Dette skal bidra til et inkluderende bodøsamfunn hvor alle føler seg sett og hørt.

Stimulering til en større og sterkere frivillig sektor, skal bidra til å skape flere gode møteplasser og en befolkning som i større grad er deltakere i samfunnet. Samfunnsdeltakelse er viktig for menneskers helse, trivsel og identitetsfølelse.

Bodøsamfunnet er mangfoldig og består av mennesker med ulike bakgrunn, erfaringer og livssituasjon, men som alle har sine drømmer og mål. Bodø kommune ønsker å skape et levende og inkluderende lokalsamfunn, og vektlegger mangfold som en ressurs. Vi vil legge til rette for at alle, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion eller livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet, opplever byen som sin, og får bidra med sine ressurser.

Samisk tilstedeværelse har lange tradisjoner i bodøområdet. Dette er bakgrunnen for at Bodø også har det samiske navnet Bådåddjo. Bodø har et særlig ansvar for å synliggjøre, anerkjenne, ivareta og styrke den samiske tilstedeværelsen og kulturen. Samisk satsing synliggjøres blant annet gjennom tilbud til samiske barn i skole og barnehage, hvor samiske språk og kultur står sentralt.

3 Delmål – Folkehelse og mangfold

- 3.1 Det skal tilrettelegges for en sosial og fysisk aktiv hverdag for alle i nærmiljøet.
- 3.2 Bodø kommune skal legge til rette for et forutsigbart samarbeid med frivillig sektor.
- 3.3 Satsing på helsefremmende arbeid i barnehage og skole bidrar til god helse, trivsel, læring og gode holdninger for barn, elever og ansatte.
- 3.4 Videreutvikle og synliggjøre samisk tilstedeværelse og kultur.
- 3.5 Tilflyttere og innvandrere inkluderes slik at de blir aktive samfunnsdeltakere og kommer seg raskt i jobb.
- 3.6 Gode levekår med like muligheter for alle, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion eller livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

4. Bærekraftig byutvikling

Satsingsområdet bærekraftig byutvikling, gir rammer for en kompakt og grønn arealbruk i hele kommunen.

Bærekraftig byutvikling handler om å skape en by hvor vi trives. Hvor hver og en av oss kjenner felleskap og en følelse av tilhørighet, samtidig som behovene for privatliv og det å kunne være seg selv, ivaretas og legges til rette for. En by som har fokus på miljøet, hvor det er enkelt å velge miljøvennlige løsninger, og hvor det vi gjør i dag ikke ødelegger for kommende generasjoner.

For å oppnå en bærekraftig byutvikling, settes det langsiktige og framtidsrettede mål. Byen skal ikke vokse ut over sine grenser, men fortettes og utvikles innenfor det fastsatte byutviklingsområdet. En kompakt by er en bærekraftig by gjennom at vi får kortere transport-avstander, hvor behovet for å benytte personbil blir mindre. En tettere by gjør at flere mennesker bor og lever tettere sammen, noe som styrker næringslivet, gjør det mulig å etablere flere tilbud og tjenester, øker mangfoldet og skaper en by med liv og røre. Det forsterker også behovet for gode byrom, bedre tilgjengelighet, og et større samspill mellom aktører, befolkningen og myndigheter. Byen skapes av de som bruker den, og kommunen må, sammen med befolkningen, tilrettelegge for at alle får mulighet til å få oppfylt sine ideer, ønsker og behov.

Byen er i vekst, tidenes planoppgave med planlegging av ny flyplass og ny bydel er i startgropa, og omforming og utbyggingsprosjekter står nærmest i kø. Den fantastiske naturen, fjellene, Bodømarka, sjøarealene og øyriket, skal alltid være rammen rundt livet i Bodø. Motto for utvikling av arealene i Bodø er:

BODØ – KOMPACT OG GRØNN UTVIKLING

Planlegging, forutsigbarhet og medvirkning er nøkkelen for å lykkes med god byutvikling.

Kommuneplanens arealdel er Bodø kommunes overordnede plan for bruk og vern av arealene. Kommunens arealpolitikk må utformes i samspill mellom myndigheter, grunneiere, befolkningen og næringsliv. Tiltak som gjennomføres, må bidra til at byen og kommunen utvikler seg i den retningen vi ønsker.

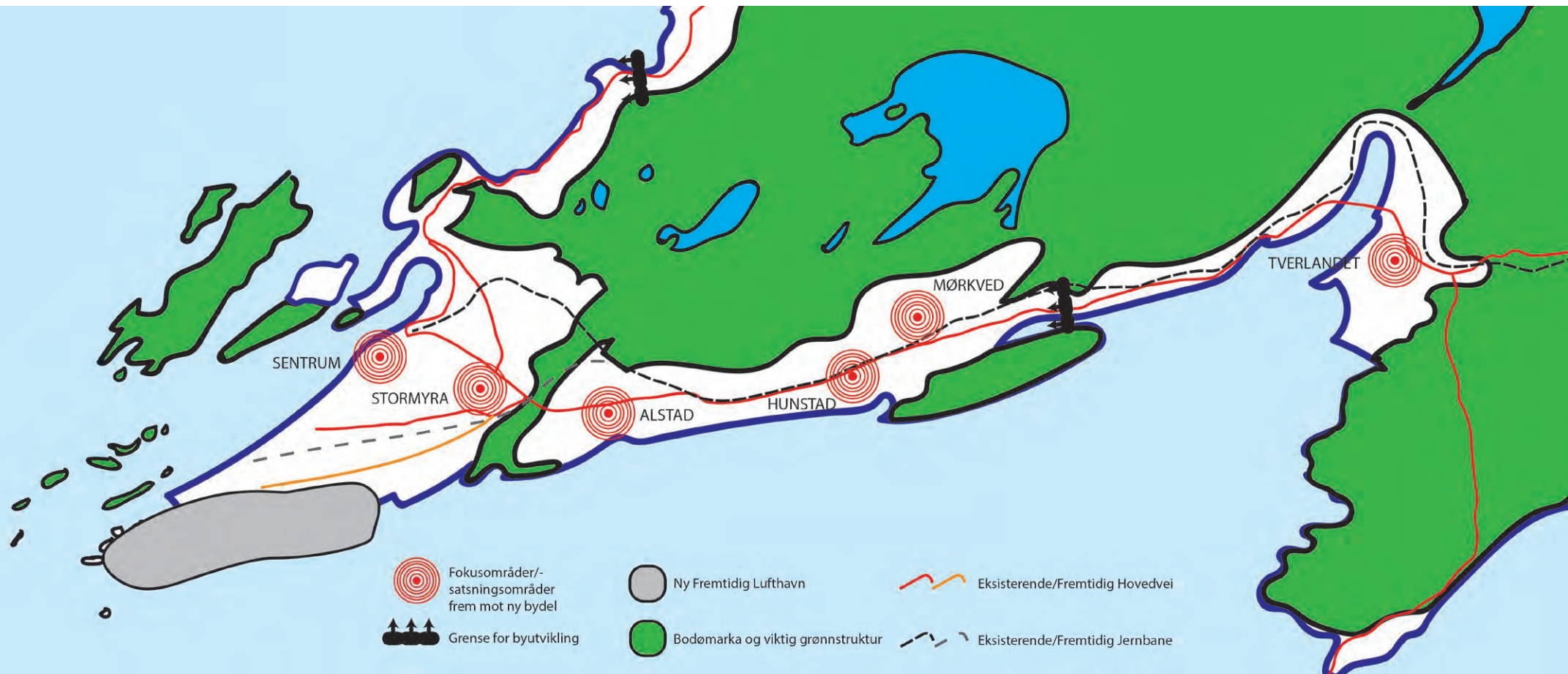
Bodø har gjennom flere kommuneplanperioder hatt langsiktige mål for arealplanleggingen som videreføres i ny planperiode. I tillegg er det tatt inn et nytt mål for Ny by – Ny flyplass.

- Bygging av en kompakt by og et sterkt sentrum
- Sikring av Bodømarka som friluft- og idrettsområde for byen
- Ivareta fiskeri-, landbruks- og naturverdier, og legge til rette for en god utvikling av distriktene
- Planlegging av ny flyplass og ny bydel på flyplassområdet

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

God og målrettet utvikling av byen og kommunen, fram mot en ny bydel på flyplassområdet kan tas i bruk, er overordnet for arealbruken.

I årene framover skal det planlegges og bygges en ny lufthavn 900 meter sørvest for dagens lufthavn. Samtidig skal Forsvarets Hovedflystasjon utvikles i Bodø. Forsvaret og dagens lufthavn

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

etterlater seg et stort område til byutvikling og ny lufthavn. Her skal det bygges en bydel som skal ta størstedelen av Bodøs vekst i tiden fremover.

Både i den nye bydelen og resten av byutviklingsområdet, skal det være fokus på bærekraftige byområder basert på nullutslipp og fornybare ressurser og energikilder.

Det er vesentlig at hele bodøsamfunnet deltar i utviklingen. Det legges til rette for satsinger på næringer innenfor grønne og blå næringer som landbruk, reiseliv og sjømatproduksjon. En bærekraftig distriktsutvikling forutsetter god infrastruktur som knytter områder, tjenester, arbeidsplasser og boliger sammen. God arealplanlegging for hele kommunen blir sentralt for å nå disse målene.

Vi skal jobbe for å sikre viktige rekreasjons- og naturområder, og nødvendige uteoppholdsarealer av god kvalitet for beboerne i byutviklingsområdet.

Konkrete forslag til ny arealbruk, omforming av områder og bestemmelser for arealbruk gis i kommuneplanens arealdel, og er det konkrete styringsverktøyet for gjennomføring av målsettinger i samfunnsdelen.

4. Delmål – Bærekraftig byutvikling

- 4.1 Det skal være mulig å leve og bo godt i hele kommunen.
- 4.2 Kommunedelplanen for ny bydel skal legge til rette for bærekraftig byutvikling for framtida i Bodø. Det er et mål at 20 prosent av de nye boligene realiseres som en solidarisk boligbygging med prisregulerte boliger.
- 4.3 Næringsarealer skal tilrettelegges og utvikles ut i fra prinsippet om rett næring på rett sted. Grunnlaget for næringer som bruker naturen skal ivaretas og sikres.
- 4.4 Det skal bygges nok boliger, og boligene skal være gode og tilrettelagt ulike livsfaser og behov. Alle boliger skal ligge i nærheten av gode byrom og rekreasjonsområder som er attraktive, og holder høy standard.
- 4.5 Det skal være fokus på fremtidsrettet infrastruktur og mobilitetsløsninger. Løsninger for fotgjengere, syklistene og kollektivtrafikk skal prioriteres foran privatbilisme, og trygg skolevei skal prioriteres aller høyest.
- 4.6 Bodø sentrum skal styrkes som senter for handel, tjenester og opplevelser.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

5. Kulturbyen Bodø

Bodø satser på å ta kulturutfordringer i et europeisk perspektiv, samtidig som vi skal være en inspirerende og kompetent arrangør og tilrettelegger med regionalt utgangspunkt.

Bodø kommune har sammen med Nordland fylkeskommune og by- og regionsentrene i fylket ambisjon om å bli Europeisk kulturhovedstad i 2024. Et europeisk kulturhovedstadsår skal løfte Bodø og regionen, og det skal satses langsiktig. Årene etter 2024 vil i så måte bli like viktig for Bodø og Nordland som selve kulturåret.

Motivasjonen for å bli Europeisk kulturhovedstad ligger både i kulturen og i samfunnsutviklingen. Bodø og Nordland trenger vekstimpulser og nye stimuli for å opprettholde en befolkningsvekst på linje med resten av landet. Erfaringer viser at det å bli valgt som Europeisk kulturhovedstad, har bidratt til svært verdifulle løft for byene som har hatt denne posisjonen.

Kulturens voksende rolle i den moderne samfunnsutviklingen, og kulturens betydning for menneskelig identitet og livskvalitet, er viktig i fremtidens Bodø. Bodø skal gjennom arbeidet med å bli europeisk kulturhovedstad i 2024 fremstå som en mer internasjonal og inkluderende by. Bodøs visjon er – En nyskapende kulturby i Europa. Bodø ble 27. september 2017 utnevnt til Norges kulturkommune 2017

– 2019. Juryen sier blant annet i sin begrunnelse at «*Kommunen viser også at den har ambisjoner for kulturarbeid fremover – blant annet med søknad om å bli europeisk kulturhovedstad.*»

I Bodø viser aktører som Parkenfestivalen, Nordland Musikkfestuke, Bodø Jazz Open, Stormen bibliotek og Stormen konserthus, at byen har kapasitet til å huse høykvalitetsarrangement, både på det frivillige og i det profesjonelle feltet. Bodø har kapasitet til å være vertskap for alt fra de helt store til de mindre opplevelsene. I Bodø skal det være lett, trygt og smart å arrangere. Bodø har, som eneste by i Norge, flystripa 800 meter fra gågata. I Bodø spaserer du fra fly, tog, båt og buss, rett på konsert eller forestilling.

Kulturbyen Bodø ligger midt i naturen, og Bodø er en nyskapende kulturkommune. En liten, stor kommune som utvikler og etablerer festivaler, større produksjoner og arrangement til glede for menneskene som bor her, og for de tilreisende.

Kultur etablerer møteplasser, og binder folk sammen på tvers av lag og foreninger i regionen. Befolkningens internasjonale og kulturelle mangfold skal gjenspeiles i byens kulturliv. Bodø skal bli en arena der alle kulturuttrykk gis rom og muligheter for utvikling, utfoldelse og aktivitet, for amatører og profesjonelle og for alle aldersgrupper.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

Bodø skal bli en by hvor barn og unges muligheter til å forme egen fritid, utvikle og medvirke til positive møteplasser og fritidsaktiviteter prioriteres. Det betyr også at kunst- og kulturtilbudet skal være tilgjengelig i hele kommunen. For barn og er møte med kunst og kultur i nærområdene av stor betydning.

Bodø er en aktiv by. Mange bor her, og kommer hit, som følge av naturen og mulighetene som ligger i byen og omgivelsene. Idrett og friluftsliv er av stor betydning som arena for utfoldelse, mestring, sosialisering og opplevelser for både store og små. Ved helhetlig satsing på alt fra enkle tiltak til utbygging av større anlegg for bredde og spesialidrett, fremmes trivsel og stedstilhørighet.

Ren bodønatur er viktig i satsingen på opplevelsesturisme. Gjennom bærekraftig forvaltning av naturen, kan vi legge til rette for økt satsing på turisme. Med god dialog og felles bruk av områder og infrastruktur, er Bodø en god by å bo i, og en spennende og inkluderende by å besøke.

Kultur er et sentralt virkemiddel for å forhindre utenforskap. Målrettet innsats med tidlig inkludering av utsatte grupper og de som kommer til byen er en forutsetning for å oppnå dette.

Det jobbes målrettet med å ta vare på samiske kulturvernminner i kommunen, og et samisk språksenter i Stormen bibliotek er under planlegging. Sametinget bidrar med økonomiske ressurser til disse satsingene.

5 Delmål – Kulturbyen Bodø

- 5.1 Vi skal styrke Bodøs identitet og image, blant annet gjennom synliggjøring av Bodø og Nordland, samt de mange kulturtilbudene som finnes i regionen.
- 5.2 Styrke båndene til Europa gjennom tettere samarbeid, og sette fokus på mangfoldet i europeiske kulturer.
- 5.3 Bodø kommune skal forsterke sitt samarbeid med regionens kulturinstitusjoner innen film, musikk, litteratur, scenekunst og visuell kunst.
- 5.4 Videreutvikle festivalene og kulturinstitusjonene som bidragsytere til internasjonalisering av kulturlivet. Prioritere tilskuddsmidler inn mot internasjonal kulturutveksling.
- 5.5 Alle, særlig barn og unge, skal ha mulighet til å delta i idrett og benytte Bodøs mange idrettsanlegg.
- 5.6 Alle skal ha mulighet til nære turmuligheter, og det å oppleve utsiktspunkter, strender og naturmangfold i et rent miljø. Verdifulle naturområder skal sikres.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

6. Kompetanse og innovasjon

Hvor trenger bodøsamfunnet å styrke seg på kunnskap og kompetanse for å kunne realisere mulighetene i byens store utviklingsprosjekter? Hvilke konkurransefortrinn kan vi utnytte i enda større grad gjennom satsing på innovasjon?

I omstillingen av norsk økonomi utfordres vi til å satse enda sterkere på kunnskap, innovasjon, forskning, utvikling, IKT og digitalisering – kort sagt øke vår kunnskapskapital. Samfunnsendringene driver også fram nye oppgaver som gjør oss langt mer avhengig av fagkunnskap og teknologi enn hva vi har vært vant til tidligere.

Prosjektene rundt «Nye Smarte Bodø med ny flyplass» vil både kreve og tiltrekke seg omfattende kompetanse innenfor bærekraftig teknologi, utvikling og fremtidig verdiskapning. Kunnskapsmiljø nasjonalt og internasjonalt, herunder teknologibedrifter og virksomheter, vil også ønske å være involvert. I dette ligger unike muligheter til å få til samarbeid på tvers av, og med nye og eksisterende bedrifter i regionen.

Nordland er i dag preget av å være en råvareprodusent med lav bearbeidingsgrad innenfor både industri og andre næringer. Fortsatt kunnskaps- og kompetanseutvikling er nøkkelforutsetninger for å

kunne etablere arbeidsplasser høyere oppe i verdikjeden innenfor de ulike virksomhetene. Målet vårt er å sørge for at en større andel av verdiskapningen blir igjen lokalt enn hva tilfellet er i dag. Forutsetningene for å lykkes er tilstede i bodøregionen, med tilgang til energi, konkurransedyktig prosessindustri og høy kompetanse innen både maritim og offshore virksomhet.

Nord Universitet er den viktigste pilaren i videreutviklingen av kunnskapsbyen Bodø. Nord har i sin strategi «bærekraft» som grunnprinsipp og satser innen tre profiler:

- Blå og grønn vekst
- Innovasjon og entreprenørskap
- Helse, velferd og oppvekst

Dette sammenfaller meget godt med bodøsamfunnets behov og ønsker for den kommende tiårsperioden. Bodø kommune vil fortsette å legge til rette for at Nord skal utvikle seg, både når det gjelder campusutvikling og infrastruktur.

Utviklingen i Bodø bør gi rom for nye studier ved Nord Universitet. Eksempelvis skal det jobbes for å etableres studium rettet mot ansatte ved Bodøs nye tårnsenter.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

I Bodø arbeider flere tusen høyt kompetente mennesker i helsesektoren. Både i kommunen, ved sykehus og i private virksomheter. I nasjonal sammenheng er Bodø kommune i front på å ta i bruk velferdsteknologi innen pleie- og omsorgstjenester. Et samarbeid mellom disse kompetansemiljøene vil kunne bidra til ytterligere nytenkning og utvikling.

Offentlig virksomhet står overfor store utfordringer i årene som kommer. Begrenset økonomi, et klima i endring, demografisk motvind, nye faglige metoder og økt krav om innbyggerinvolvering, vil drive fram behov for nytenkning og kvalifisert arbeidskraft. For å løse morgendagens komplekse tjenestebehov, vil det være nødvendig å ta i bruk nye samarbeidskonstellasjoner, nye tilnæringsmetoder, nye arbeidsformer og etablere kulturer for nytenkning både i privat og offentlig sektor. I barnehage og skole må det legges til rette for å ta i bruk teknologi i læringsprosessene, og det må gis større rom for å utvikle kreativitet og evne til problemløsning hos barnehagebarn og elever.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

Automatisering, digitalisering, robotisering og 3D-printing, driver den teknologiske utviklingen fram i et rivende tempo. Bodøsamfunnet med sin klynge av IT-bedrifter, og en kommune langt framme i utviklingen av velferdsteknologi og digitalisering av arbeidsprosesser, har alle forutsetninger for å kunne ta del i og utvikle ytterligere konkurransefortrinn på området.

I årene som kommer vil en stadig større del av befolkningen være eldre mennesker. Det er viktig at vi legger til rette for at de eldre også tar del i kunnskapsutviklingen, og at de er så oppdatert som mulig i forhold til ny teknologi.

6 Delmål – Kompetanse og innovasjon

- 6.1 Formalisere og skape et forpliktende samarbeid mellom Bodø kommune og Nord Universitet, med Nordlandsforskning koblet tett på.
- 6.2 Skolene og barnehagene i Bodø skal bidra til at det skapes innovasjonskultur og innovasjonsferdigheter.
- 6.3 Frigjøre midler i offentlige budsjetter til å kunne satse på innovasjon, kunnskap og kompetanseutvikling hos medarbeidere.
- 6.4 Bodø kommune skal legge til rette for utvikling av kompetanse innen grønn vekst.
- 6.5 Videreutvikle «Smart Bodø»-konseptet, og delta i både nasjonale og internasjonale FoUI prosjekter.
- 6.6 Utnytte mulighetene innen «Innovative offentlige anskaffelser» ved å bygge opp en prosjektportefølje innen dette området.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

7. Vekstkraft og regional utvikling

Bodø skal gjennom samskaping mellom kompetansemiljøene og gjennom store utviklingsprosjekter, være regional vekstmotor, og innovasjons- og kompetansesenter i landsdelen.

Bodø som bykommune har i 2016 rundet 50.000 innbyggere, og det er ventet at veksten fortsetter. Sett i sammenheng med den sterke muligheten vi har for utvikling og vekst gjennom prosjektet Ny By, vil Bodø være en attraktiv by å bo i, og å etablere arbeidsplasser i. Bodø kommune skal stimulere til vekst og verdiskapning i virksomheter som har bærekraft, miljø og ressursbruk i fokus. I tillegg skal vi være en foregangskommune på å ta i bruk grønne løsninger i samfunnsutviklingen.

Bodø kommune skal tilrettelegge for at virksomheter og utviklingsmiljøer kan realisere sitt potensial for økt sysselsetting og verdiskapning. Målet er at veksten i arbeidsplasser skal skje både i eksisterende virksomheter, og gjennom nyetableringer i private og offentlige organisasjoner. Nyetableringer vil skje gjennom gründing, innovasjon og knoppskyting i eksisterende bedrifter, og ved å tiltrekke oss nasjonale og internasjonale organisasjoner.

Ny by – Ny flyplass er, sammen med Smart Bodø, drivende satsinger for utviklingen av kommunen i årene som kommer. I tillegg til utvikling av sentrumsfunksjonene, skal det legges til rette for nærings- og samfunnsutvikling ute i kommunens distrikter. Bodø kommune skal gjennom gode senterfunksjoner og som fylkeshovedstad, bidra til god utvikling i egne distrikt, i nabokommuner og i hele landsdelen. Bodø skal med kontinuerlig fokus på tilflytting, være en viktig motor i nord for befolkningsvekst og arbeidsplasser. Grunnlaget for ei slik utvikling er et solid og kompetent offentlig velferdstilbud og utbygging av nødvendig offentlig infrastruktur.

Bodøs arbeidsliv har et stort innslag av tjenesteyting (privat/-offentlig) og varehandel. Tradisjonen som byen har innenfor disse områdene skal videreføres og videreutvikles. Det er viktig at denne typen tjenester er basert på høyt kompetansenivå og høy innovasjonsgrad, noe vil bidra til utvikling også innenfor de mer naturressurskrevende virksomhetene. Tjenesteleveranser knyttet til marine næringer, logistikk, reiseliv, industri, transport og det offentlige har et spesielt grunnlag for vekst. Bodø som transportknutepunkt er viktig for videre vekst i alle næringer. Det grønne skiftet og smart by, vil være drivere for løsninger som kan utvikles og testes i Bodø opp mot et globalt marked.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

Mangfoldet i Bodø, både med tanke på variert næringsliv, varierte samfunn (bysentrum, bydeler utenfor sentrum, bygder) og en sammensatt befolkning med folk fra hele landet, arbeidsinnvandrere, et internasjonalt universitetsmiljø, flyktninger og andre, er verdifullt for samfunnsutviklingen i Bodø. I tillegg er mange ulike kvalifikasjoner og talent viktige faktorer i samfunnsutviklingen. Å ta i bruk disse internasjonale ressursene, og legge til rette for ytterligere tilflytting nasjonalt og internasjonalt, er en viktig oppgave.

Tett samhandling mellom alle relevante miljøer i bodøsamfunnet, vil også være av stor betydning for by- og næringsutvikling. Samskaping mellom det private og det offentlige, vektlegges i arbeidet for bærekraftig og smart vekst i arbeidsplasser og økt verdiskaping. I dette arbeidet skal Bodø kommune bidra aktivt for at ulike miljø kobles sammen for å oppnå positiv utvikling og vekst.

7 Delmål – Vekstkraft og regional utvikling

- 7.1 Vi skal tilrettelegge for vekst i offentlige og private arbeidsplasser gjennom fokus på gründing, innovasjon og relokalisering.
- 7.2 Videreutvikle senterfunksjonen og bykommunen som vekstmotor innad i kommunen, overfor nabokommunene og landsdelen.
- 7.3 Legge til rette for utvikling av prosesser og system for å bygge på internasjonale ressurser i Bodø, og legge til rette for ytterligere tilflytting nasjonalt og internasjonalt.
- 7.4 Etablere samskappingsarenaer som stimulerer til innovasjon og utvikling av arbeidsplasser.
- 7.5 Smart by og det grønne skiftet skal være drivkraft for utviklingen av Bodøs vekst.
- 7.6 Videreutvikle Bodø som logistikknutepunkt mht. luft, havn, vei og jernbane

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

8. Sikkerhet og beredskap

Det går en rød tråd fra Nyholms Skandse fra 1812 og de moderne sikkerhets- og beredskapsinstitusjonene vi ser i Bodø i dag.

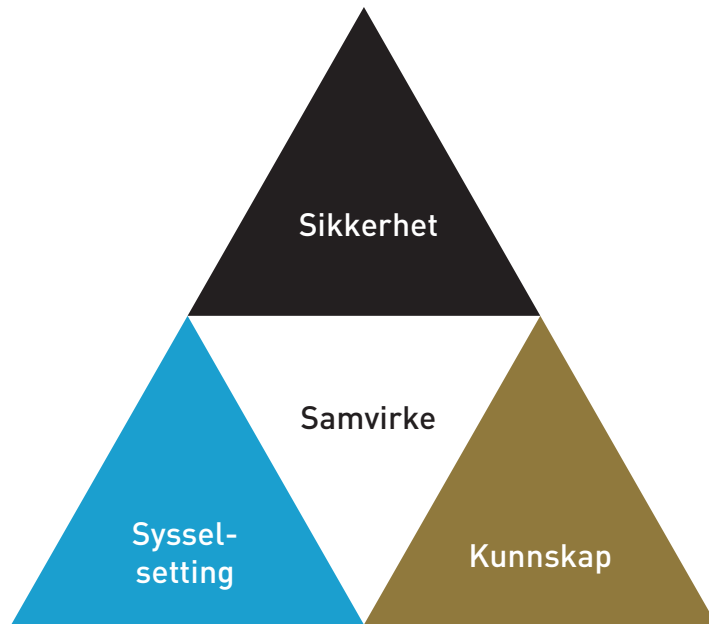
«Farlig åpent la de byen - ut imot sørvest» er første verselinje i Bodøangen. Den vitner om et modig folkeferd som skapte en trygg by i en utrygg verden. Med andre ord den rette byen å trygge Nordområdene fra.

Bodøs nåværende posisjon er et produkt av at store beredskapsressurser, operativ ledelse, tilsyn, infrastruktur, leverandørindustri og tjenesteyting har vært til stede i byen, og virket til det beste for Norges og nordområdenes sikkerhet i flere tiår. I tillegg har Nord universitet etablert seg som en internasjonal leverandør av kunnskap, prosjekter og øvelser. Vi bygger videre på det vi har.

Sikkerhet og beredskap er i kontinuerlig endring. Risikobildet er dynamisk og mangfoldig. Det må møtes med kunnskap, nye konsepter og ikke minst ny teknologi. Bodøs satsing gjelder Norge og nordområdene generelt, og for Nordland og bodøsamfunnet spesielt. Utviklingsmuligheter og potensielle nye arbeidsplasser finnes på land, i luften, maritimt og digitalt. Sikkerhet angår oss alle, og satsingen i Bodø omfatter både offentlig sektor og næringslivet, i tillegg til utdanning og forskning.

ÅTTE SATSINGSOMRÅDER

Figur 2 – Satsingen skal gi økt sikkerhet for samfunnet og miljøet, bedre kunnskap og økt sysselsetting. Arbeidet skal baseres på beredskapsetatenes eget samvirkeprinsipp.

Befolkningens sikkerhet får en enda mer sentral plass i framtiden. Ny by og Smart Bodø skal gi oss en felles sikkerhetsfordel. Hele bodøsamfunnet skal etablere beste praksis innen HMS, internkontroll og systematisk forebygging.

8 Delmål – Sikkerhet og beredskap

- 8.1 Bodø skal være en trygg by, og et nasjonalt forbilde for systematisk, helhetlig og kunnskapsbasert sikkerhet og beredskap.
- 8.2 Sysselsettingen innen sikkerhet og beredskap skal være på dagens eller høyere nivå, også etter at kampflyepoken er over.
- 8.3 Det regionale beredskapssenteret på Albertmyra skal utvides og videreutvikles.
- 8.4 Kunnskapsproduksjon og arrangementer skal legges til Bodø.

